

Nadere selectie:

Factsheet
Nr. 7
Aanbestedende
diensten

Veel doen, nog meer laten

Bij de niet-openbare procedure kan een aanbestedende dienst het aantal gegadigden beperken, dat zal worden uitgenodigd tot inschrijving.

Nadere selectie kan uitkomst bieden als de feitelijke inschrijving voor de belangstellende bedrijven op zichzelf al een kostbare aangelegenheid is. Door het aantal inschrijvers aan een maximum te binden, zullen minder bedrijven die hoge inschrijvingskosten maken en krijgen zij een relatief grotere kans om de opdracht te winnen. Dat maximum mag echter niet de mededinging onnodig beperken. Daarom geldt een minimum van drie (nationaal) of vijf (Europees) inschrijvers.

STAP 1: Stel zinvolle minimeisen

Uw eerste zorg is dat gegadigde ondernemingen in staat moeten zijn om de opdracht naar behoren uit te voeren. Daartoe stelt u dezelfde soort eisen, als die in een openbare procedure aan inschrijvers worden gesteld. Indien het aantal bedrijven, dat aan deze eisen voldoet, groter is dan het opgegeven maximum, zal een nadere selectie nodig zijn.

STAP 2: Kies eenvoudige nadere selectiecriteria

Het is in de eerste plaats goed om te realiseren dat het organiseren van een voorafgaande selectie kosten met zich mee brengt voor zowel de aanbesteder als de gegadigden die zich aanmelden. Het is daarom van belang de selectiecriteria zo simpel mogelijk te houden. Daarmee beperkt u de tijd die gestoken moet worden in het opmaken van een aanmelding, het beoordelen van de gevraagde documenten en het motiveren van de uitkomst van de selectie.

Kansen MKB

Een tweede aandachtspunt is het effect van een selectie op de kansen van het MKB. Dit is een leidend uitgangspunt. Kleinere ondernemingen hebben een relatief bescheiden aantal werken op hun naam staan en beschikken over een minder groot netwerk van gelieerde ondernemingen op wie zij een beroep kunnen doen. Dit mag niet in hun nadeel werken.

Het Ecoduct

De provincie wil een ecoduct laten bouwen. De geschiktheidseisen zijn proportioneel. In de nadere selectie wordt het principe 'meer is beter' gevolgd: hoe meer omzet en hoe meer projecten, des te meer punten een bedrijf kan scoren. Op deze manier stelt de aanbestedende dienst via een omweg zwaardere eisen dan nodig is voor de opdracht. Bovendien maakt dit de uitkomst van de nadere selectie voorspelbaar. Bedrijven met een kleinere omzet die minder ecoducten hebben gebouwd, doen zeker niet onder voor hun collega's. Maar vanwege de nadere selectiecriteria vallen zij wel als eerste buiten te boot.

Invulling nadere selectie: wegen, loten of beide?

Een selectieprocedure biedt ruimte om, naast het stellen van minimeisen, ook wensen op te nemen die meerwaarde bieden. Deze wensen zijn de nadere selectiecriteria. Zij moeten objectief en niet discriminerend zijn. Als er geen specifieke wensen bestaan, die iets toevoegen aan de verlangde prestatie, is loting een simpel instrument voor nadere selectie. Het voordeel van loting is dat alle

gegadigden evenveel kans maken om te worden geselecteerd. Daarnaast kan gekozen worden voor een combinatie van wegen en loten. Als de keuze valt op een zoeken naar gegadigden die meerwaarde kunnen bieden, geldt een aantal uitgangspunten voor het wegen van de kandidaten.

Don't: selecteren op basis van 'Meer is beter'

De Gids Proportionaliteit ontraadt aanbestedende diensten het gebruik van ranking op basis van financieel-economische draagkracht, omvang of aantal van referenties of aantal medewerkers. Meer is immers niet altijd beter. Bovendien wordt hiermee het MKB buitenspel gezet, terwijl ook bedrijven van die omvang prima in staat kunnen zijn de opdracht te realiseren.

Don't: competenties stapelen in referenties

Het is onverstandig om referenties te vragen, waarin zoveel mogelijk van de verlangde competenties samenkomen. Op deze manier is namelijk niet meer de kwaliteit van de competenties op zichzelf een doorslaggevend argument, maar de kwantiteit ervan per referentieproject. Terwijl juist de kwaliteit bepalend zou moeten zijn voor de selectie. Bovendien roept deze methode hoge kosten op bij de gegadigden omdat zij veel tijd moeten besteden aan het vinden van de werken die hen de hoogste score zullen opleveren.

Don't: relatieve waarderings

Vermijd het gebruik van relatieve waarderings, waarbij de score van iedere gegadigde afhankelijk is van wat andere de partijen hebben aangeleverd. De uitkomst wordt in dat geval bepaald door de hoogste score van de gegadigde en niet door de gewenste score van de aanbestedende dienst. Ook wordt op deze wijze de afstand tussen partijen kunstmatig vergroot.

Do: Beperk het aantal competenties

Hoe meer competenties de aanbestedende dienst verplicht stelt, des te kleiner is de kans dat er voldoende geschikte kandidaten overblijven. Wel kan daarnaast nog worden aangegeven welke competenties niet strikt noodzakelijk zijn, maar wel een pré zijn om ook in huis te hebben. Ook hier geldt dat in de beperking zich de meester toont. Vijf aanvullende

De brede school

Een voorbeeld van een project waarin de aanbevelingen uit deze factsheet zijn gevolgd betreft de bouw van een brede school. Hiervoor werd een gemeente geadviseerd om drie referentieprojecten te vragen. Vervolgens konden bouwbedrijven voor iedere referentie extra punten scoren als daarin competenties werden getoond als: de bouw van een schoolgebouw met kinderopvangruimte, sporthal en theaterzaal, de realisatie van groene daken, optimale klimaatbeheersing, bouwen op basis van het design & build-principe. Uiteindelijk koos de gemeente ervoor meer belang te hechten aan de competenties dan aan de referenties. Ervaring met de bouw van een school, klimaatbeheersing, groene daken en design & build werd als strikt noodzakelijk gezien, de overige competenties werden als aanvullende wensen meegewogen. De gemeente vroeg slechts een referentieproject per competentie en stond toe dat een referentieproject werd gebruikt ter illustratie van meerdere competenties.

competenties zijn in het algemeen ruim voldoende om tot een selectie van gegadigden op pluspunten te komen.

Do: Beperk het aantal referenties per competentie

Nadat in het kader van de geschiktheidseisen het aantal competenties is bepaald, is het zaak om het aantal referenties te beperken tot één project per competentie.

Do: Sorteert voor op de gunningscriteria van de opdracht

Stel dat u uw opdracht graag zo snel mogelijk ziet worden uitgevoerd. Dan heeft het zin om te zoeken naar bedrijven die succesvol waren in een soortgelijke opgave en daarmee aantonen dat zij in staat zijn creatieve oplossingen op dit vlak te bedenken en waar te maken. De vaardigheid om in te spelen op de wens om iets beter te doen, is een andere dan het beheersen van een technische bekwaamheid.

Meer informatie?

Dit is de zevende factsheet in een serie over de Aanbestedingswet in de praktijk van de aanbestedende diensten. De complete serie vindt u in pdf-formaat op onze website: www.aanbestedingsinstituut.nl.

Voor meer informatie en praktische vragen kunt u terecht bij de Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra, een door Bouwend Nederland opgerichte stichting, die de kwaliteit van aanbestedingen van werken bewaakt. Doel is om in constructief overleg met aanbestedende diensten het aantal (juridische) problemen bij aanbestedingen te verminderen.